

BOEKAANKONDIGING.

C. VIRCHOW, *Analytische Methoden zur Nahrungsmittel-Untersuchung, nebst einem Anhang, enthaltend die Untersuchung einiger landwirthschaftlicher und technischer Producte und Fabrikate, sowie die Harnanalyse*, 1891, 172 S.

Dit werk is wel niet in de eerste plaats voor geneeskundigen bestemd, maar bevat toch eenige hoofdstukken, welke den arts in meerdere of mindere mate belang moeten inboezemen.

Het onderzoek van melk, bier, wijn en voedingsmiddelen wordt tamelijk uitvoerig en nauwkeurig beschreven, daarentegen zijn aan visch, vleesch, brood, koffie enz. slechts weinige bladzijden gewijd.

Het hoofdstuk over urine-onderzoek is onvolledig; de beschrijving der methoden te beknopt.

Bij den lezer wordt nog al veel kennis van de kwalitatieve en quantitatieve chemische analyse verondersteld; daarom schijnt mij het werk voor geneeskundigen, die een enkele maal iets onderzoeken willen en niet zeer veel scheikundige ervaring bezitten, minder aanbevelenswaardig toe.

Wellicht zal het door apothekers met vrucht gebruikt kunnen worden, om gedurende een onderzoek, wanneer het geheugen een oogenblik in den steek laat, geraadpleegd te worden.

SCHUURMANS STEKHOVEN.

INGEZONDEN.

HET STEMRECHT IN ONZE MAATSCHAPPIJ.

Onder dezen titel schreef Prof. FOKKER in n°. 19 van dit blad 1891 een stukje om aan te toonen, dat de voorgeslagene wetsverandering Art. 24 van de Ontwerp-Statuten der Nederl. Maatsch. t. Bev. d. Geneeskunst billijker wijs moest worden aangenomen. Prof. FOKKER vergelijkt onze Maatschappij bij een Bank-Vereeniging, waar elk aandeelhouder recht geeft op evenredig aandeel in winst en verlies, en ook van evenredig aandeel in het uitgebrachte aantal stemmen. Deze vergelijking hinkt, gelijk men zoo dikwijls ziet. Wat brengt de leden eener Afdeeling tot elkâar? Men wil eens van gedachten wisselen, men is zoo Philistermüde, men wil voor een billijken prijs het *Tijdschrift* lezen, men heeft nog een hoekje voor collegialiteit bewaard, en ten langen leste, men wil als lid eener groote medische maatschap zijn gewicht in de schaal leggen. Voor den een weegt dit, voor den ander een ander punt zwaar genoeg, om hem lid van zijn Afdeeling te doen blijven.

Het stemrecht is in verschillende Maatschappijen die niet, gelijk een Bank-inrichting, een uitsluitend finantieel doel hebben, verschillend geregeld; doch nooit naar het ideaal, dat Prof. FOKKER voor oogen zweeft.

Het schoolbond bijv. geeft aan een zeker aantal leden het recht een afgevaardigde te zenden, bijv. één voor elk 30-tal leden. Die maatregel geldt ook bij sommige Kiesvereeningen, bijv. die van Winschoten. Doch ook daar is men er op bedacht geweest de macht van enkelen te breidelen, door er aan toe te voegen, dat het aantal stemmen ter Afdeelingsvergadering opgekomen en uitgebracht, de maatstaf zal zijn.

Wanneer nu aan het project FOKKER het denkbeeld ten grondslag was gelegd, dat het aantal ter Afdeelingsvergadering uitgebrachte stemmen den doorslag zou geven, of liever, dat dit getal geteld zou worden, dan ware veel voor de billijkheid te zeggen. Doch dit ligt niet in zijn bedoeling. Steunende op het aantal stemmen in de naamlijst voorkomende, wil hij de afdeelingen met een groote naamlijst een evenredig groot aandeel verleen in de uit te oefenen macht, ter Algemeene Vergadering aan den dag te leggen, en dit vind ik een bedenkelijke zaak.

De belangstelling, die zoo vele leden van kleine Afdeelingen dringt de vergaderingen trouw te bezoeken, wordt niet beloond; kleine Afdeelingen moeten volgens het aangeboden ontwerp meer dan voorheen genegeerd worden.

Het gevoelen van enkelen, toongevers van een groote Afdeeling, moet versterkt worden, want in den regel worden de Afdeelingsvergaderingen van groote Afdeelingen procentsgewijze minder getrouw bezocht, dan die der kleinere. En hier, en daar blijft het waar, dat er, zoowel in de groote als kleine Afdeelingen, weinige toongevers zijn, weinigen, die om der Maatschappij wil er lid van zijn, en die hun meeningen over de sociale vraagstukken onzer Maatschappij door hun tegenwoordigheid kracht en klem bijzetten.

Deze overwegingen zullen het dan ook geweest zijn die de oprichters dier Maatschappij deden besluiten, niet alles van het ledental te doen afhangen, maar de belangstelling van de kleine Afdeelingen in de maatschappelijke vraagstukken, en in de Algemeene Vergadering te verhoogen, door de getalengroepen, die een stem uitbrengen, klein te nemen, in vergelijking van die van groote Afdeelingen. Nog billijker ware het geweest, zoo ze bepaald hadden, dat alle stemmen voor en tegen de resp. voorstellen ter Algemeene Vergadering uitgebracht, in een protocol te zaam gebracht zouden worden en dat dit protocol ter Algemeene Vergadering zou dienen.

Hoe dat ook zij, hunne en onze overtuiging stond vast, dat men in geenen deele met het uitbreiden van een Afdeeling een evenredige verhooging van het aantal uit te brengen stemmen ter wetgevende (Algemeene) Vergadering moest laten gepaard gaan. Een groote Afdeeling stond het buitendien vrij, zich in deelen te splitsen, en alzoo haar invloed te versterken. Een leerzaam voorbeeld daarvan levert ons West-Friesland, dat in den aanvang één Afdeeling vormde, die zich daarna in drieën splitste, om in 1886 weder tot één Afdeeling te worden.

Prof. FOKKER kent nu mijn gevoelen, en dat van velen met mij.

Voor kleine Afdeelingen valt het niet gemakkelijk steeds een afgevaardigde beschikbaar te hebben, en zoo zij beschikbaar zijn, de afdeelingskassen zijn niet

zoodanig gevuld, dat zij behoorlijk gedefroijeerd kunnen worden. Ontneem hun nu ook nog invloed, laat er in plaats van nu 4, later 20 afdeelingen zijn, die slechts één stem uitbrengen, de ambitie zal er op verflauwen.

Ik laat hier nu een staatje volgen, waaruit men zien kan, hoeveel gewicht thans elke Afdeeling in de schaal legt, hoe dat zal worden volgens het ontwerp FOKKER, en eindelijk, hoe ik mij zou kunnen voorstellen, dat er een regeling getroffen werd.

Er zijn 38 Afdeelingen, uitbrengende 90 stemmen.

Van de	4 Afdeeling.	met 1 stem	legt elke Afdeel.	1.10 pCt.	gewicht in de schaal.				
„	23	„	2 stemmen	„	„	2.20	„	„	„
„	6	„	3	„	„	3.30	„	„	„
„	4	„	4	„	„	4.40	„	„	„
„	1	„	6	„	„	6.60	„	„	„

Volgens het project FOKKER, of liever van de commissie tot wetsherziening, zullen er slechts 66 stemmen uitgebracht worden.

Van de	20 Afdeeling.	met 1 stem	legt elke Afdeel.	1.51 pCt.	gewicht in de schaal.				
„	11	„	2 stemmen	„	„	3.02	„	„	„
„	6	„	3	„	„	4.53	„	„	„
„	1	„	6	„	„	9.06	„	„	„

Meer dan de helft der Afdeelingen, n.l. een twintigtal, zal dus slechts 32¹ gewicht in de schaal leggen. Ik vind dat niet in het belang der Maatschappij, te minder, wijl Amsterdam zich nimmer over eenig onrecht te dezen beklagde. Nu zou ik mij een verdeling kunnen voorstellen als volgt:

Elke Afdeeling van	5—10	leden brengt	1 stem	uit.
„	„	„	11—25	„
„	„	„	25—50	„
„	„	„	50—75	„
„	„	„	75—100	„
Meer dan	100	„	„	6

Splitst Amsterdam zich in 2 Afdeelingen, welnu, dan brengen ze saam 12 stemmen uit; immers, wanneer de eenheid niet gestoord wordt! Volgens dat denkbeeld zullen er 98 stemmen uitgebracht worden, waarna de Afdeelingen aldus zullen verdeeld zijn:

Van de	4 Afdeeling.	met 1 stem	legt elke Afdeel.	1.02 pCt.	gewicht in de schaal.				
„	18	„	2 stemmen	„	„	2.04	„	„	„
„	8	„	3	„	„	3.06	„	„	„
„	7	„	4	„	„	4.08	„	„	„
„	1	„	6	„	„	6.12	„	„	„

Volgens het project van de commissie ontbreken de Afdeelingen, die 4 stemmen uitbrengen, geheel, en aangezien het ledental tot 100 moet stijgen om 4 stemmen te kunnen uitbrengen, en het ledental van de Afdeeling, die er het naast aankomt slechts 73 bedraagt, zoo is het zelfs niet te verwachten, dat er in de eerste 30 jaren (voorgestelde duur van het ontwerp aan de Regeering) een Afdeeling met dat ledental zal ontstaan.

Volgens het door mij aangegeven denkbeeld zijn de Afdeelingen met 4 stemmen reeds door zeven vertegenwoordigd, en behoeven de sterkste Afdeelingen slechts eenige leden te winnen, om het tot 5 stemmen te brengen.

Doch volgens Prof. FOKKER is zijn project nog maar een stap in de (zijne) goede richting. Elk 10-tal leden zou 1 stem moeten uitbrengen. Dan zouden er ruim 130 stemmen kunnen uitgebracht worden, waarvan Amsterdam 21 = 16.15 pCt. invloed. Een Afdeeling met 1 stem = 0.76 pCt. invloed zouden erlangen. Dat ideaal zou, dunkt mij, den ondergang van de Maatschappij na zich slepen.

Ik eindig met als mijn gevoelen te kennen te geven, dat het niet in het belang der Maatschappij is, de voorgestelde regeling van de commissie, wat het stemrecht in onze Maatschappij betreft, aan te nemen.

Winschoten, 12 Mei 1891.

Dr. T. HAAKMA TRESLING.

NOG EENS HET STEMRECHT IN ONZE MAATSCHAPPIJ.

In n°. 19 van dit *Tijdschrift*, heeft Prof. FOKKER den wensch geuit, dat de kleinere afdeelingen onzer Maatschappij, *door billijkheid gedreven*, al is het met eenig verlies van invloed gepaard, de Ontwerp-Statuten, door de Commissie volgens art. 91 onzer Wet opgemaakt, zullen helpen aannemen. Die billijkheid is mij echter uit het betoog van Prof. FOKKER niet duidelijk geworden.

Wat is toch het geval?

Tot nu toe bestaat onze Maatschappij, volgens het Jaarverslag over 1890, uit 38 Afdeelingen met ongeveer 1220 leden, uitbrengende op de Algemeene Vergadering 90 stemmen, dat is dus op de 13.5 leden één stem.

Nu stelt deze Commissie voor, Art. 58 der fungeerende Wet zoo te veranderen, dat deze Afdeelingen slechts 66 stemmen, dus op de 18.5 leden één stem, zullen uitbrengen.

De 24 stemmen mindering zullen dan komen meestens ten nadeele van de kleinere Afdeelingen, liefst:

16 gaan terug van 2 stemmen, tot 1

4 " " " 3 " " 2

en die nu 4 stemmen uitbrengen gaan terug tot 3 stemmen; terwijl alleen Amsterdam nu met 6 stemmen, haar aantal behoudt en haar invloed, om zoo eens uit te drukken, van $\frac{6}{90}$ — $\frac{6}{66}$ ziet stijgen.

Welke beweegredenen de Commissie heeft doen besluiten deze ingrijpende wetsverandering voor te stellen, het stemmen-aantal zoo te doen dalen, is mij onbegrijpelijk.

Prof. FOKKER spreekt van den *meerderen invloed* der leden van de kleinere Afdeelingen, en over *den zonderlingen toestand*, die er in onze Maatschappij bestaat, dat de eene arts 2—4 maal meer invloed op den gang van zaken heeft, dan de andere. Doch is dit werkelijk wel het geval?

Van een overheersching of van meerderen invloed der kleinere Afdeelingen heb ik nog nimmer gehoord; ook in 1886, toen de Wet herzien moest wor-